

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 1. septembra 1886.

Obseg: Naprava sadnega mošta. — Pomlajevanje sadnega drevja. — Koliko naj je zemlja vlažna za setev? — Kje dobiti dobro seme za zimsko setev? — Kako vino pred kanom obvarovati. — C. kr. kmetijska družba kranjska. — Gospodarske izkušnje. — Kaj naj bi se v naši domovini pri ljudskem šolstvu sploh koristno in praktično spremenilo? (Konec.) — Trgovinska in obrtna zbornica. — Zemlje- in narodopisni obrazi. — Kako so uporniki odstavili bolgarskega kneza Aleksandra. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.**Naprava sadnega mošta.**

Zopet je prišel čas za porabo in izkoristenje sadnega pridelka. Mislim, da kmetovalca izmed izvanrednih pridelkov nobeno toliko ne veseli, kot sadje, s pomočjo katerega zamore precejšnji del svojih plačil pokriti. Koliko le zamore kmetovalec prihraniti, ako naredi iz sadja mošt in si tako prihrani nakupovanje drage pijače!

Za napravo jabolčnika pristujejo najbolj sladko-kisle jabolčne sorte. Sladka jabelka niso nič kaj dobra za mošt, a pomešana s kisló hruškino lesniko naredijo vendar dobro pijačo. Drobna jabelka so za mošt vedno boljša, kot pa debela.

Najboljše hruške za mošt so tiste, ki zorijo od konca septembra do konec oktobra, kakor na pr. naša izvrstna domača tepka.

Važno je pri napravi mošta zadeti pravi čas godnosti sadja. Nikdar ne smemo toliko časa čakati, da je sadje popolnoma zrelo, ker mošt iz tacega sadja postane težak in sluzen ter rad cika. Najboljši čas je kratko pred popolno dozoritvijo in one trde vrste, ki pozno zorijo, je najbolje nekaj tednov pustiti obležati. Da dobimo mnogo mošta, moramo sadje dobro zdrobiti in zmečkati.

Nekaj vode ne škodi moštu, zlasti v topli in suhi jeseni. Nasprotno, voda zboljša mošt, posebno od tacihi sort, ki imajo veliko sluznih obstojnih delov v sebi. Voda te sluzne stvari oborí, to je, jih sili, da padejo na dno, naredí, da mošt popolneje pokipí (se skuha) in naredí, da se jabelčno ali hrušvevo meso bolje raztopi, ter tako dá več in sladkejega mošta pri stiskanju (prešanju).

Vodo je pridjati k moštu uže med mečkanjem in je ne sme biti več kakor 5—8 kilogr. na metrični ali novi cent. Za vsak hektoliter vode, ki jo porabimo, moramo dodati najmanj 10 kilogramov sladkorja, ako hočemo dobiti dobro in trpežno pijačo. Dodevanje sladkorja je boljše kakor pa pozneje prilivanje špirta, vsaj se sladkor pri kipenju tako spremeni v špirit.

Da napravimo iz malo sadja veliko mošta, priporoča dr. Nessler tako-le ravnanje: Dobro zmečkano

sadje (na pr. 2 centa) zmešamo s sladkorno vodo (1 hektoliter s 15 kilogr. sladkorja) ter to zmes pustimo pokrito stati kake štiri dni, med katerim časom je večkrat pomešamo, in nazadnje stisnemo. Ostale tropine zopet z vodo zalijemo (50 litrov), jih pustimo 2 dni stati in jih potem stisnemo. Obe tekočini potem zmešamo ter ž njimi tako ravnamo, kakor z vsakim drugim moštom.

Gnjilo sadje moramo skrbno izbirati, ker ono dá moštu neprijeten okus. Ravno tako je paziti, da ne pride v mošt kaj železa, na pr. žebli, železna lopata, treba je nadalje v sodu vse železne dele dobro posušiti ter jih ali s smolo zakapati, ali pa vsaj dobro z lojem namazati; železo namreč naredi mošt zelen ali celó črn.

Za dober mošt je priporočljivo zmečkano sadje pred prešanjem dva dni pustiti stati, med časom pa večkrat premešati in zopet vedno dobro pokriti, da zrak preveč zraven ne dohaja.

K napravi dobrega mošta je treba imeti dobre posode (sode) in hladno klet. V kleti pa ne sme biti kisló zelje ali kaj družega močno dišečega. Ako mošt noče čez nekaj dni prav kipeti, vrže naj se v sod na vsak hektoliter mošta slabega pol škafa zmečkanih jabolk ali hrušek, kojo sadje naj z moštom vred pokipí.

V nepopolno napolnjene sode, koji med kipenjem se ve da ne smejo biti zabiti, ne smemo pustiti vhati zrak, in sicer rabimo v ta namen kipelne vehe ali pa male, s peskom napolnjene vreče, koje položimo na odprto veho. Skipen mošt treba je pa v sodce do vrha napolniti, ali pa zažveplati, drugače se skisa.

Pomlajevanje sadnega drevja.

September je najbolj primeren mesec za pomlajevanje ali iztrebljenje drevja, katero je ponehalo roditi. S pomlajevanjem dosežemo lahko izvanredne vspehe, zlasti če ob enem tudi dobro pognojimo spodnjoplast ali pa kar vso zemljo okoli drevesa premenjamo.

Pomlajevanje je posebno pri sortah potrebno, kate-
tere so zeló rodovjete in uže mlada drevesa rodijo. To velja na pr. pri jablanah „angleška zlata parména“, „Čelini“ itd. Pri češpljah je pa neobhodno potrebno.

